

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Klasa 86 (2).

Izdan 1 maja 1935.

PATENTNI SPIS BR. 11593

Breitschädel Franz, Katscher, Nemačka.

Postupak za izradu uzlanih ćilimova na uzlačkim stanovima.

Prijava od 30 maja 1934.

Važi od 1 oktobra 1934.

Traženo pravo prvenstva od 12 decembra 1933 (Nemačka).

Kod uzlanih ćilimova, koji se izradjuju na mehaničkim tkalačkim stanovima, zapaža se općenito neka prugavost uzorka, koja nastaje uslijed toga, što je položaj uzlova jedan do drugoga u ravnoj liniji, i što između redova uzlića ostaje srazmjerno mnogo prostora. Roba uslijed toga dobiva tako zvani „axminsterski“ izgled.

Pronalazak ima svrhu, da se ovaj nedostatak ukloni, tako, da se jednom djelu lančanih niti dađe manja napetost nego drugom dijelu. Da ne bi tkivo unatoč toga postalo labavo i da se ćilim ne bi razvlačio, primjeni se svrsishodno postupak po ovom pronalasku na način, da se svaka petlja uzlića, ovije najmanje oko dvije lančane niti, koje su jedna do druge porodne i nespletene, i da se kraj toga jednom djelu lančanih niti, ležećih u svakoj petlji uzlića, kod tkanja dađe manja napetost nego drugom djelu lančanih niti.

Usljed uradjivanja lančanih niti različite napetosti, kod utkivanja utki za vezanje, popuštaju u svakom slučaju labave niti više, nego li čvrsto napete niti, i radi toga se utke za vezanje polože umjesto jedna do druge, djelomično jedna preko druge, tako da postaje razmak između pojedinih redova utki za uzliće manji, a tkivo postaje gušće i čvršće.

Veličina diferencije napetosti između lančanih niti zavisi o tome, da li je udešenje ćilima grublje ili finije. Što je udešenje ćilima grublje, mora biti veća diferencija napetosti. Kod srednjeg udešenja ćilima

dolaze primjerice u obzir diferencije napetosti od 30 do 50%.

Prema dalnjem izlaganju pronalaska, u istoj vremenskoj jedinici treba u robu metnuti više lančanih niti manje napetosti nego li lančanih niti veće napetosti. Na taj način izjednačuje se veća urada onih lančanih niti manje napetosti, i diferencija napetosti ostaje na cijelom ćilimu jednaka. Razlika u brzini, kojom se umeću u robu obe grupe lančanih niti, zavisi o razlici napetosti između obiju grupa lančanih niti.

Postupak po ovom pronalasku može se primjerice izvesti na način, da se preko pojedinih utki za vezanje u svim redovima lančanih uzlića pridignu ili sve labave, ili sve čvrsto napete lančane niti. Ako se kraj toga primjerice oko zadnje utke za vezanje, — koja uvijek prethodi redu utki za uzliće, oviju, u svim redovima lančanih uzlića, jednolično gore lančane niti labovo vežuće, a dolje lančane niti čvrsto vežuće, onda se ova zadnja nit utke položi djelomično preko prediduću niti utke i tvori time uporište za krajeve uzlića slijedećeg reda utki za uzlić. Cvjetovi ćilima, sastavljeni iz ovih krajeva uzlića, daju naročito lijep izgled, a kite cvijeća daleko se opiru jedna o drugu. Gustim redjanjem redova utki za uzliće i uspravnim položajem cvjetova uklanja se prugavost uzroka ili se ista barem znatno smanjuje, a ujedno i čvrstoća tkiva poboljša.

Pronalazak je u jednom izvedbenom primjeru pobliže objašnjen, te pokazuje:

Fig. 1 perspektivno jedno tkivo ćilima, gdje u svakoj petlji uzlića prolaze dvije lančane niti, i sve su lančane niti jednolično čvrsto napete, dočim

Fig. 2 prema ovom pronalasku prikazuje postupak uzlanja sa labavim i čvrstim lancima.

Na figurama označen je prvi red utki za uzlanje sa A, drugi red sa B, a treći red sa C. Iza svakog reda utki za uzlanje unešene su, prema već poznatom načinu, dvije utke za vezanje 1 i 2. Pošto na prikazanom primjeru uzlići imaju oblik Smyrna uzlova, pripadaju svakom uzliću dvije petlje.

Kod tkiva, prikazanog u Fig. 1, imaju sve lančane niti jednaku napetost, i utke 1 i 2 leže jedna za drugom u istoj horizontalnoj ravnini. Krajevi uzlića, koji na nitima utke 2 ne nalaze nikakav otpor, nešto su nagnuti.

Naprotiv je na tkivu prema Fig. 2 jedan dio, u svakoj petlji uzlića ležećih lančanih niti, više napet, nego drugi dio.

Razdioba napetosti je kraj toga primjerice tako određena, da su svim redovima lančanih uzlića I, II i III svagda prve i treće lančane niti d i g labave, a druge i četvrte lančane niti e i h čvrsto napete. U svim redovima lančanih uzlića pridignu se prvom utkom za vezanje 1 čvrste lančane nit e i h, a drugom utkom 2 labave lančane niti d i g. Kako figura prikazuje, popuštaju u oba slučaja labavi lanci d i g. Radi toga potisne se prva utka za vezanje 1 prema dolje, a druga utka za vezanje 2 prema gore preko prve utke za vezanje. Redovi utki za uzliće B i C primaknu se redu utki za uzliće A znatno bliže nego što je to bilo moguće kod poznatih tkiva. Ujedno nit utke 2, koja leži preko niti utke 1, pruža uzličkim krajevima redova uzlića B i C, koji krajevi tvore cvjetove, sigurno uporište i razupira cvjetove svojim pritiskom.

Razumije se samo po sebi, da ovaj pronalazak nije ograničen samo na primjer prikazan na nacrtu, već se može primjeniti na sve uzlane ćilimove sa raznim lančanim napetostima.

Naročito je sporedno, da li su u pojedinim redovima lančanih uzlića labavo napete prva (d) i treća lančana nit (g), ili prva (d) i četvrta lančana nit (h), ili druga (e) i treća lančana nit (g). Postupak po ovom pronalasku je nadalje i onda izvediv, kada prva utka 1 podiže sve labave, a druga utka 2 sve napete lance, ili pako, ako pojedine utke za vezanje u susjednim redovima lančanih uzlića prolaze naizmjenice ispod čvrstih i ispod labavih lanaca. Preduvjet za postupak po ovom pronalasku je samo taj, da se jednom djelu lančanih niti daje drugačija napetost nego drugom dijelu i da se onda lančane niti sa utkama za vezanje unakrsno utkaju.

Različita jakost napetosti lančanih niti imaju još i daljnu prednost, da se mogu prema potrebi uzeti finije i jače utke. Kod posve labave napetosti može se upotrebiti vrlo jaka utka, a kod manje labave napetosti pak fina utka. Udešavanje ostaje kraj toga uvijek isto.

Patentni zahtjevi:

1. Postupak za izradu uzlanih ćilimova, označen time, da se jednom dijelu lančanih niti (d, g) daje manja napetost nego li drugom dijelu, (e, h).

2. Postupak u zahtjevu pod 1, označen time da jedna petlja uzlića obuhvaća više lančanih niti i to takovih sa slabijom napetosti (d, g), kao i takovih sa jačom napetosti, (e, h).

3. Postupak u zahtjevima pod 1 i 2, označen time, da se pojedinim utkama za vezanje (1, 2) uvijek pridignu ili sve labave (d, g) ili sve napete (e, h) lančane niti.

4. Postupak u zahtjevima pod 1 (do 3), označen time, da se utkama za vezanje (2), koje su neposredno ispred pojedinih redova uzlića (B, C), uvijek pridignu sve labavo napete lančane niti (d, g).

5. Postupak u zahtjevu pod 1, označen time, da se one niti koje imaju manju napetost u robu umetnu brže, nego li lančane niti sa jačom napetosti, srazmjerno diferenciji napetosti.

